

VALENTIN VODNIK: IZBRANO DELO. Priredil dr. Ivan Grafenauer (Cvetje iz domačih in tujih logov, 5. zv.). Založila družba sv. Mohorja v Celju. 1935.

Grafenauer je bil kot pedagog in znanstvenik poklican, da je izbral iz Vodnikovega dela stvari, ki najznačilnejše osvetljujejo njegov duhovni lik, in jih je v tej knjižici priredil predvsem za srednješolce in končno tudi za druge. Nekaj manj od polovice knjižice zavzemajo prirediteljev uvod in izčrpne opombe. V uvodu je Grafenauer označil Vodnikov dom in rod, ki si je z raznim delom „pridobil zmerno imovitost, ravno toliko, da si je, gospodarsko trden, ohranil potrebno spoštovanje do svojega človeškega dostojanstva in s tem samosvojost duha“ (str. 6), na kratko je orisal duh in svetovne nazore dobe in za šolo vsekakor v preostri stilizaciji očrtal tudi domače preporoditelje, kolikor so bili v svojih nazorih dosledni in izraziti (Linhart) ali manj izdelani (Zois, ki je pod konec svojega življenja imel zasebnega spovednika). V nadaljnjem je pregledno naznačil Vodnikov razvoj ob Zoisu do samosvojega izraza in pokazal na snov, motive (vsebino) in obliko njegove racionalistične poezije. Nazorno osvetljujejo Vodnikov način pesniškega dela tudi nekatere opombe (n. pr. Kos in brezen, Sraka ino mlade, str. 108), ki kažejo, da je šele po trdem delu nastala pesem. V odstavku o jeziku je Grafenauer premotril Vodnikovo načelno stališče do jezika, skrb za leksikalično čistost in manjše zanimanje za skladnjo. Prikladna bi bila še beseda o pravopisu (refleks za polglasnik, dublete in podobno). Z bibliografijo Vodnikovega dela, izdaje njegovih spisov in važnejših razprav o Vodniku je prireditelj uvod zaključil. Načela, po katerih je Grafenauer priredil tekst, so na 101. strani in so za deloma poljudno izdajo pač primerna. Nekatero pesmi (Kos in brezen, Vršac...) so dobile nekaj neznanih izprememb. Med poljudno znanstveno prozo je najvažnejša preporodna manifestacija „Povedanje...“, med prigodami pa nekaj stvari, ki smo jih časi videli po čitankah. V splošnem odseva tudi iz te nepopolne izdaje Vodnikova podoba, kakršna je in kakor jo je dojel že Prešeren, da je neprestano zbiral in znašal stvari, ki so bile preporodu potrebne in nujne, dasi ni šla njegova moč vedno roko v roki z voljo.

Tone Šifrer.

MATIJA ČOP: IZBRANO DELO. Priredil dr. A. Pirjevec. (Cvetje iz domačih in tujih logov, 6. zv.). Založila družba sv. Mohorja v Celju, 1935.

Pravo Čopovo literarno delo, namreč zgodovina slovenskega slovstva, pripombe k Čelakovskega oceni „Čbelice“, članki o abecedni vojski, je bilo širšemu krogu interesentov prav za prav nedostopno. Le nekaj Čopovih pisem, od katerih je nekatero za slovensko literaturo sicer manjšega pomena, a važno kot izraz Čopove osebnosti in njegovega zanimanja, je mogel človek brez posebnega truda dobiti v roke. Pirjevec je v pričujočem šestem zvezku „Cvetja...“ izbral iz Čopove slovenske literature jedrnate sestavke o Popoviču, pisanicah, Linhartu, Ravnikarju, priobčil sedem Čopovih pisem (Kopitarju tri, Šafařiku, Čelakovskemu, Vrazu, Terleju po eno, zadnje je faksimile) in natisnil tri kitice balade „Cesar in opat“ v metelčici kot praktični primer črkopisa, proti kateremu je Čop zmagovito nastopil v črkarski pravdi. Jedro knjižice pomeni Nuovo discacciamento di lettere inutili. Pisma, ki jih je Pirjevec uvrstil v Izbrano delo, so skoro najpomembnejša Čopova pisma in